

رباعیات خیام

-
- سرشناسه : خیام، عمر بن ابراهیم، ۴۲۲-۵۱۷ق.
- Khayyam, Omarebn Ebrahim
- عنوان قراردادی : رباعیات.
- عنوان و نام پدیدآور : رباعیات خیام / به کوشش مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب.
- مشخصات نشر : تهران: مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب، ۱۳۹۹.
- مشخصات ظاهری : پانزده، ۱۲۵، ۳۸ص.
- فروست : میراث مکتوب: ۳۴۸. نسخه برگردان: ۳۶.
- شابک : 978-600-203-202-7
- وضعیت فهرست نویسی : فیپا
- یادداشت : کتابنامه.
- یادداشت : نسخه برگردان دستنویس به نشانی MS.Ouseley 140 کتابخانه بادلیان آکسفورد کتابت ۸۶۵ق.
- موضوع : شعر فارسی - قرن ۵ق.
- موضوع : Persian Poetry - 11th Century
- شناسه افزوده : مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب
- رده‌بندی کنگره : PIR ۴۶۲۵ ۱۳۹۷
- رده‌بندی دیویی : ۸۱۷/۲۲
- شماره کتابشناسی ملی : ۵۳۲۹۹۳۳
-

رباعیات خیام

سروده

حکیم عمر بن ابراهیم خیام نیشابوری

(درگذشته حدود ۵۱۵ ق)

نسخه برگردان دستنویس به نشانی MS. Ouseley 140 کتابخانه بادلیان آکسفورد

کتابت ۸۶۵ ق

ترجمه انگلیسی رباعیات:

ادوارد هرون الن

به کوشش

مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب

مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب

تهران ۱۳۹۹ هـ ش

رباعیات خیام

سروده

حکیم عمر بن ابراهیم خیام نیشابوری (درگذشته حدود ۵۱۵ق)

به کوشش

مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب

ناشر: میراث مکتوب

مدیر تولید: محمد باهر

ترجمه انگلیسی رباعیات: ادوارد هرون الن

ترجمه گزیده مقدمه به انگلیسی: مصطفی امیری

صفحه آرایی و آماده سازی تصاویر: محمود خانی

مدیر فنی و امور چاپ: حسین شاملو فرد

چاپ (دیجیتال): میراث

چاپ اول: ۱۳۹۹

شمارگان: ۳۰۰ نسخه

بها: ۱۲۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۰۳-۲۰۲-۷ ISBN 978-600-203-202-7

شماره فروش:

همه حقوق متعلق به ناشر و محفوظ است

نشر الکترونیکی اثر بدون کسب اجازه کتبی از ناشر ممنوع است

این اثر از محل تسهیلات حمایتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی منتشر شده است

نشانی ناشر: تهران؛ ش. پ: ۱۳۱۵۶۹۳۵۱۹

تلفن: ۶۶۴۹۰۶۱۲؛ دورنگار: ۶۶۴۰۶۲۵۸

E-mail: tolid@MirasMaktoob.ir

<http://www.MirasMaktoob.ir>

بسم الله الرحمن الرحيم

دریای از فرهنگ پر پایه اسلام و ایران در نسخه های خطی موج می زند. این نسخه ها در حقیقت، کارنامه دانشمندان و نوابغ بزرگ و هویت نامه ما ایرانیان است. بر عهده برنسی است که این میراث پرارج را پاس دارد و برای شناخت تاریخ و فرهنگ و ادب و سوابق علمی خود به احیا و بازسازی آن اهتمام ورزد.

با همه کوششهایی که در سالهای اخیر برای شناسایی این ذخایر مکتوب و تحقیق و تتبع در آنها انجام گرفته و صد ها کتاب و رساله ارزشمند انتشار یافته هنوز کار ناکرده بسیار است و هزاران کتاب و رساله خطی موجود در کتابخانه های داخل و خارج کشور شناسانده و منتشر نشده است. بسیاری از متون نیز، اگرچه بارها بطبع رسیده، منطبق بر روش علمی نیست و تحقیق و تصحیح مجدد نیاز دارد. احیاء و نشر کتاب ها و رساله های خطی و خطی و خطی است بر دوش محققان و مؤسسات فرهنگی. مرکز پژوهشی میراث مکتوب در راستای این هدف در سال ۱۳۷۲ بنیاد نهاد شد تا با حمایت از کوشش های محققان و مصححان، و با مشارکت ناشران، مؤسسات علمی، اشخاص فرهنگی و علاقه مندان به دانش و فرهنگ سعی در نشر میراث مکتوب داشته باشد و مجموعه ای ارزشمند از متون و منابع تحقیق به جامعه فرهنگی ایران اسلامی تقدیم دارد.

از فعالیت های دیگر مرکز چاپ نسخه برداردان (فایکسید) نسخه های خطی ارزشمند است. از این رو، با استفاده از تجاربی که تاکنون به دست آمده و با توجه به فعالیت های پیشین، در یک طرح منظم و روشمند بهسازی از نسخه های خطی را بصورت نسخه برداردان با مقدمه و نمایه های سودمند و سترس پژوهشگران قرار خواهیم داد.

کتاب ایرانی

مدیر عامل مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب

فهرست مطالب

مقدمه	نه
درباره رباعیات ختّام، نسخه پیربوداقی (چاپ کنونی)	یازده
کاتب نسخه: شیخ محمود پیربوداقی	دوازده
منابع مقدمه	هفده
تصویر نسخه خطی	۱
متن رباعیات حکیم عمر ختّام	۸۳
کشف الابیات (بر اساس پایان بیت‌ها)	۱۱۱
کشف الابیات (بر اساس آغاز بیت‌ها)	۱۱۹
ترجمه انگلیسی رباعیات (از ادوارد هرون الن)	۱۱
مقدمه انگلیسی	۵

مقدمه

تاکنون پژوهش‌های متعددی درباره ابعاد گوناگون زندگی و شخصیت حکیم عمر بن ابراهیم خیّام نیشابوری (حد ۴۳۹ - ۵۱۵ ق) صورت گرفته است که هرکدام به روشن شدن بخشی از وجوه گوناگون شخصیت او یاری می‌رساند، اما هنوز درباره رباعیاتی که از ادوار دور به خیّام نسبت داده شده جای پژوهش‌های متعدد وجود دارد.

مهم‌ترین دلیلی که پژوهش در زمینه رباعیات خیّام را با دشواری رویاروی کرده این است که رباعیات وی در روزگار خودش گردآوری نشده و به همین دلیل مجموعه مدوّنی هم‌زمان با روزگار سراینده در دسترس نیست تا بتوان پژوهش‌ها را بر مبنایی قابل اطمینان استوار ساخت. این نقیصه موجب شده است تا پژوهشگران، از حدود یک قرن پیش بدین‌سوی، در جستجوی منابعی باشند که در آن‌ها رباعیاتی از خیّام درج شده است. این منابع را می‌توان به دو گروه عمده بخش‌بندی کرد:

الف. کهن‌ترین تدوین‌ها از رباعیات خیّام: کهن‌ترین گردآوری‌هایی که از رباعیات خیّام تاکنون شناسایی شده شامل چند نسخه و یک اثر تألیفی است که همگی در سده نهم هجری تدوین شده‌اند. کهن‌ترین نسخه تاریخ‌دار از مجموعه رباعیات خیّام دستنویسی مورخ ۸۶۵ ق است که به نشانی MS. Ouseley 140 در کتابخانه بادلیان اکسفورد نگهداری می‌شود. کتابی که خواننده هم‌اکنون در دست دارد چاپ عکسی همین نسخه است و پس از این درباره آن گفتگو خواهد شد.

دومین گردآوری شناخته‌شده رباعیات خیّام اثری موسوم به طریخانه است که در سال

۸۶۷ ق به همت یاراحمد بن حسین رشیدی تبریزی فراهم آمده است. رشیدی در حدود ۵۵۹ رباعی خیام را گرد آورده و آن‌ها را در ده فصل تبویب کرده است (رشیدی ۱۳۶۷: ۱۰، مقدمه). پس از این دو اثر، چند گردآوری دیگر از رباعیات خیام در سده نهم موجود است که علی‌الظاهر تاکنون مورد توجه قرار نگرفته‌اند، از جمله:

• رباعیات خیام در مجموعه ۱۳۰۹۸ کتابخانه مجلس، مورخ ۸۶۸ ق به نستعلیق خوش شیخ حسن.

• رباعیات خیام در مجموعه ۲۸۸۲ کتابخانه اسعد افندی، مورخ ۸۷۶ ق به خط نستعلیق درویش یوسف الجیلانی، برگ‌های ۳۸ پشت تا ۸۱ رو. این مجموعه دربردارنده ۳۳۵ رباعی منسوب به خیام است که همگی به ترتیب الفبایی بخش پایانی تنظیم شده‌اند.

• رباعیات خیام در مجموعه ۷۱۳ کتابخانه لالا اسماعیل، مورخ ۸۸۳ ق بی‌کا، برگ‌های ۱۹۳ پشت تا ۲۳۸ رو. این مجموعه شامل ۴۴۷ رباعی منسوب به خیام بدون ترتیب الفبایی است.

• رباعیات خیام در مجموعه ۷۱۳ کتابخانه حسن حسنی‌پاشا، مورخ ۸۹۳ ق به خط شیخ مرشد در شیراز، برگ‌های ۱۶۰ پشت تا ۱۸۴ رو. این مجموعه دربردارنده ۱۶۹ رباعی منسوب به خیام بدون ترتیب الفبایی است.

البته نسخه‌هایی از رباعیات خیام با تاریخ کتابت پیش از سده نهم شناسانده شده که اصالت همگی آن‌ها مورد تردید پژوهشگران قرار گرفته است. در مواردی خود نسخه جعلی است و برخی نسخه‌ها نیز تاریخ معجول و برافزوده دارند (نک. میرافضلی ۱۳۸۲: ۱۷) و لذا از یادکرد آن‌ها درمی‌گذریم.

ب. رباعیاتی که به صورت پراکنده در منابع درج شده‌اند: درباره تدوین‌های یادشده از رباعیات خیام روشن است که تاریخ تدوین همگی پس از سده نهم است، بنابراین همه آنها دست‌کم سیصد سال از درگذشت خیام فاصله دارند و این فاصله نسبتاً طولانی موجب بروز برخی اشتباهات و انتساب‌های نادرست رباعی‌ها به خیام شده است. به همین دلیل پژوهشگران معاصر در جستجوی کهن‌ترین منابعی بوده‌اند که رباعیاتی از خیام به صورت پراکنده در آن‌ها درج شده است. این‌گونه یافته‌ها هرازگاهی در کالبد مقالات جداگانه یا در خلال پژوهش‌های مرتبط با رباعیات خیام منتشر شده است. کامل‌ترین پژوهش در این زمینه

تاکنون رباعیات خیام در منابع کهن تدوین آقای سیدعلی میرافضلی است (میرافضلی ۱۳۸۲). میرافضلی در مقدمه کتاب به پیشینه یافته‌های پژوهشگران در این زمینه پرداخته و شماری از نویافته‌های خود را نیز برشمرده است (همان: ۱۷ - ۱۸). وی همچنین مجموعه رباعیات خیام را از این منابع استخراج کرده و همراه با گزارش دقیق منابع، در دسترس پژوهشگران قرار داده است. رباعیات گردآمده در کتاب میرافضلی از دو دسته منابع فراهم آمده است: ۱. آثاری که رباعیاتی از خیام را با تصریح به نام وی درج کرده‌اند ۲. رباعیاتی که در منابع کهن بدون یادکرد نام سراینده ضبط شده اما در منابع جدیدتر به خیام منسوب شده‌اند. میرافضلی مجموع این رباعیات را همراه با توضیحات و اسناد لازم در دسترس نهاده است.

درباره رباعیات خیام، نسخه پیربوداقی (چاپ کنونی)

ذهنیت پژوهشگران معاصر معمولاً بر این اندیشه استوار است که گردآورندگان رباعیات خیام، در ادوار کهن، سلیقه خود را در گردآوری دخیل کرده‌اند، درحالی که ممکن است چنین نباشد و گردآورندگان صرفاً رباعیات را از خلال منابعی که در دسترس داشته‌اند گردآوری کرده و هیچ دخالت اندیشگی در آن نداشته‌اند. به عبارتی گردآوری‌های رباعیات خیام در هر دوره ممکن است نشانگر نوع نگاه گردآورنده به موضوع رباعیات خیامانه باشد اما لزوماً و همیشه چنین نیست و این گردآوری‌ها ممکن است به نوعی بازتاب‌دهنده منابع گردآورندگان نیز باشد. در چنین شرایطی نیز روشن است که هرکدام از منابع گردآورندگان ارزش متفاوتی داشته‌اند. بنابراین هر گردآوری قدیمی از رباعیات خیام حائز ارزش ویژه خود است و نباید به داوری کلی درباره آن‌ها پرداخت، بلکه تک‌تک رباعیات مندرج در این آثار / نسخه‌ها باید جداگانه و با توجه به معیارهای گوناگون - و از جمله منابع کهن - بررسی شوند.

از سویی چندگانگی فضای اندیشه حاکم بر رباعیات نیز نمی‌تواند سندی قطعی در رد یا تأیید انتساب برخی از آن‌ها به خیام باشد زیرا ممکن است خیام نیز همانند هر اندیشمندی ادوار گوناگون اندیشه را از سر گذرانده باشد، لذا بررسی‌ها نباید صرفاً بر اساس فضای فکری حاکم بر رباعیات باشد بلکه معیارهای گوناگونی چون ویژگی‌های زبانی و سبکی نیز باید مورد توجه قرار گیرد. با توجه به همین‌گونه نکات است که ضرورت بررسی گردآوری‌های کهن از رباعیات خیام روشن می‌شود.

مجموعه رباعیات خیام مورخ ۸۶۵ ق، که چاپ نسخه‌برگردان آن در دست خواننده است، کهن‌ترین مجموعه مستقل شناخته‌شده از رباعیات خیام است. وجه دیگر اهمیت نسخه آن است که به قلم یکی از خوشنویسان طراز اول دربار پیربوداق بن جهان‌شاه قراقویونلو (حک ۸۶۶ - ۸۷۰ ق) یعنی «شیخ محمود پیربوداقی» کتابت شده است. نسخه هم‌اکنون به نشانی MS. Ouseley 140 در کتابخانه بادلیان دانشگاه اکسفورد نگهداری می‌شود.

این نسخه از دیرباز مورد توجه خیام‌پژوهان قرار داشته و با توجه به اینکه همچنان کهن‌ترین گردآوری مستقل شناخته‌شده رباعیات خیام شمرده می‌شود، مبنای برخی آثار و پژوهش‌ها بر روی رباعیات بوده است، ازجمله ادوارد فیتزجرالد در ترجمه مشهورش از رباعیات خیام به نسخه بادلیان نظر داشته است. همچنین چاپ نسخه‌برگردان آن، همراه با متن فارسی رباعیات و ترجمه انگلیسی و یادداشت‌های لازم، در سال ۱۸۹۸ به کوشش ادوارد هرون الن^۱ در لندن منتشر شده است (Khayyam 1898). چاپ نسخه‌برگردان همین نسخه (گویا از روی چاپ هرون الن) دو بار به سال‌های ۱۳۰۶ و ۱۳۱۸ خ در ایران منتشر شده است (میرافضلی ۱۳۸۲: ۲۵۰).

همچنین استاد جلال همایی در مقدمه طریخانه هنگام گفتگو از نسخه پیربوداقی آن را «یکی از نسخ قدیم معتبر رباعیات حکیم خیام» خوانده است (رشیدی ۱۳۶۷: ۸-۱۰، مقدمه):

مؤلف کتاب طریخانه به‌طوری که خود در دیباچه‌اش گفته است، یاراحمد بن حسین رشیدی تبریزی؛ و تاریخ تألیفش به حساب جمل مطابق لفظ خود «طریخانه» یعنی سنه ۸۶۷ هجری قمری است، دو سال بعد از تاریخ کتابت یکی از نسخ قدیم معتبر رباعیات حکیم خیام متعلق به کتابخانه بودلیان اکسفرد انگلستان مورخ ۸۶۵ ق متضمن ۱۵۸ رباعی که نسخه‌ی از روی آن، ضمیمه «تقویم تربیت» به سال ۱۳۰۸ شمسی در تبریز چاپ شده است.

کاتب نسخه: شیخ محمود پیربوداقی

نام کاتب نسخه در چاپ هرون الن «شیخ محمود پیربوداقی» (انگلیسی: Mahmud Yerbudaki) ضبط شده که نادرست است. این خطا به منابع دیگر ازجمله مقدمه رباعیات حکیم عمر خیام چاپ روزن (خیام ۱۳۰۴: ۸، مقدمه) و رباعیات خیام در منابع کهن نیز راه

یافته است (میرافضلی ۱۳۸۲: ۲۵۰)، اما نام و نسبت درست این خوشنویس «شیخ محمود پیربوداقی» است.

بیانی از کاتب مورد نظر ما در ذیل نام «محمود هروی - شیخ» یاد کرده (بیانی ۱۳۶۳: ۸۹۱ - ۸۹۴ و ۱۲۱۲ - ۱۲۱۴) و دربارهٔ نسبت «پیربوداقی» نوشته است:

شیخ محمود، ابتدا نزد پیربوداق بن جهان‌شاه قراقویونلو به امر کتابت مشغول بود و به همین مناسبت در بعضی آثار خود «پیربوداقی» رقم کرده است.

در سدهٔ نهم هجری چند تن از خوشنویس طراز اول را سراغ داریم که در رقم‌هایشان خود را به حامیان هنرشان (اعم از شاهان یا شاهزادگان) منتسب کرده‌اند. مشهورترین آن‌ها در سدهٔ نهم هجری جعفر تبریزی است که پس از اتصال به درگاه بایسنغر، نسبت «بایسنغری» را به نام خود افزود. شیخ محمود نیز از جمله همین خوشنویسان است و همین نکته می‌تواند نشان دهد که وی خوشنویسی زبردست و مورد علاقهٔ پیربوداق قراقویونلو بوده است. از سویی بیانی، در ضمن یادکرد شرح احوال شیخ محمود، متن مکتوبی به قلم وی خطاب به سلطان وقت^۱ را نقل کرده است (بیانی ۱۳۶۳: ۸۹۲) که فحوای نامه نشان می‌دهد شیخ محمود، در کتابت‌خانهٔ آن پادشاه، نوعی سمت کلاتری داشته است.

شیخ محمود نام خود را در رقم‌های آثارش به چند شکل ضبط کرده و این موجب شده تا گفتگوهای دربارهٔ یکی بودن یا نبودن این نام‌ها مطرح شود. بیانی همهٔ این موارد را ذیل همان مدخل «محمود هروی - شیخ» درج کرده که به احتمال بسیار همگی درست است. سه‌کی نیز، در مقاله‌ای مستقل دربارهٔ شیخ محمود، به این رقم‌ها پرداخته (سه‌کی ۱۳۸۹) و فیروزیخس نیز نکاتی در تکمیل نوشتهٔ سه‌کی مطرح کرده است (فیروزیخس ۱۳۸۹: ۲۵۸).

چنانکه در انجامهٔ نسخهٔ رباعیات دیده می‌شود، شیخ محمود نسخه را در ۸۶۵ ق در شیراز کتابت کرده است. این دوره مصادف با حکومت پیربوداق در شیراز است. در این دوره قراقویونلوها بخش اعظمی از ایران را تصرف کرده بودند. مرکز حکومت آنان شهر تبریز بود که جهان‌شاه بن قرايوسف (حک ۸۴۱ - ۸۷۲ ق) آن را اداره می‌کرد و دو منطقهٔ بزرگ دیگر یعنی بغداد و فارس زیر نظر فرزند وی، پیربوداق، اداره می‌شد. پیربوداق شیراز را در سال ۸۵۷ ق از

۱. چون این نامه در مرقعی از متروکات سلطان یعقوب (حک ۸۸۳ - ۸۹۶ ق) درج شده است، بیانی احتمال داده که نامه خطاب به سلطان یعقوب نوشته شده، اما این احتمال قطعی نیست.

تصرف شاهزادگان تیموری درآورده بود و یکی از دو مقر اصلی حکومت او همین شهر بود (جلالی ۱۳۸۵). برخی از قرائن نشان می‌دهد که گویا کاتبان کتابخانه پیربوداق دست‌کم در برخی سفرها با وی همراه بوده‌اند. برای نمونه، مجموعه‌ای از ترجیعات (نسخه ۹۹۷۰ کتابخانه مجلس شورای اسلامی) در سال ۸۶۶ ق یعنی یک سال پس از نسخه رباعیات خیام در شهر بغداد به قلم چند نفر از کاتبان دربار پیربوداق کتابت شده و در این میان شیخ محمود پیربوداقی نیز بخشی از مجموعه را کتابت کرده است^۱ (درباره این مجموعه نک. سه‌کی ۱۳۸۸). از سال درگذشت شیخ محمود اطلاع دقیقی نداریم، اما بیانی اشاره کرده که از وی آثار تاریخ‌دار تا سال ۸۹۴ ق دیده است. بنابراین، دست‌کم تا این سال به فعالیت هنری مشغول بوده است.

با عنایت به وجوه اهمیت دستنویس رباعیات خیام در پژوهش‌های خیام‌شناسی، چاپ عکسی نسخه کتابخانه بادلیان به صورت رنگی و با کیفیت مناسب در برنامه کاری مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب قرار گرفت که حاصل آن اکنون پیش روی خواننده است. در کتاب کنونی، در کنار چاپ نسخه برگردان، متن بازخوانی شده آن در بخشی جداگانه آورده شد. همچنین ترجمه انگلیسی ادوارد هرون الن برای استفاده خوانندگان انگلیسی‌زبان به کتاب افزوده شد. شماره‌هایی که بر فراز هر رباعی درج شده برای تطابق نسخه با متن فارسی و ترجمه انگلیسی است. ارجاعات کشف‌الایات نیز به همین شماره‌ده رباعی‌ها است. بی‌گمان شماری از رباعیات مندرج در این مجموعه از سروده‌های خیام نیست اما استفاده این نسخه، به‌عنوان کهن‌ترین نسخه مدون رباعیات خیام، در بررسی‌های این حوزه از ضروریات است، ضمن اینکه این نسخه از نمونه‌های هنر کتاب‌آرایی شیراز در دوره حکمرانی قراقویونلوها است و از این دیدگاه در بررسی تاریخ هنر ایران نیز سودمند خواهد افتاد. امیدواریم ماحصل کوشش مؤسسه در پیشبرد پژوهش‌های مرتبط با رباعیات خیام و هنر کتاب‌آرایی ایرانی سودمند افتد. در پایان لازم می‌دانم از همکاران محترم مؤسسه در واحد تولید و امور فنی و واحد پژوهش تشکر کنم.

اکبر ایرانی

مدیر عامل مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب

منابع مقدمه

- بیانی، مهدی، ۱۳۶۳: احوال و آثار خوشنویسان، تهران، علمی.
- جلالی، نادره، ۱۳۸۵: «پیربوداق، ابوالفتح میرزا»، دائرةالمعارف بزرگ اسلامی، تهران، مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی، ج ۱۴، صص ۱۱۹-۱۲۱.
- خیام، عمر بن ابراهیم، ۱۳۰۴: رباعیات عمر خیام، به کوشش فریدرخ روزن، برلین، چاپخانه کاویانی.
- رشیدی، یاراحمد، ۱۳۶۷: رباعیات خیام (طریخانه)، به کوشش جلال همایی، تهران، مؤسسه نشرهما.
- سه‌کی، یوشیفوسا، ۱۳۸۸: «مجموعه ترجیعات سرکاری»، نامه بهارستان، س ۱۰، دفتر ۱۵، صص ۱۳۷-۱۷۶.
- سه‌کی، یوشیفوسا، ۱۳۸۹: «شیخ محمود هروی»، نامه بهارستان، س ۱۱، دفتر ۱۶، صص ۴۵-۶۰.
- فیروزبخش، پژمان، ۱۳۸۹: «چهار یادداشت درباره بعضی مقالات پیشین»، نامه بهارستان، س ۱۱، دفتر ۱۷، صص ۲۵۵-۲۵۸.
- میرافضلی، سیدعلی، ۱۳۸۲: رباعیات خیام در منابع کهن، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.

Khayyam, Omar, 1898: The Ruba'iyat of Omar Khayyam (a facsimile of the manuscript in the Bodelian library), translated & edited by Edward Heron Allen, London, H. S. Nichols LTD.

رباعیات خیام

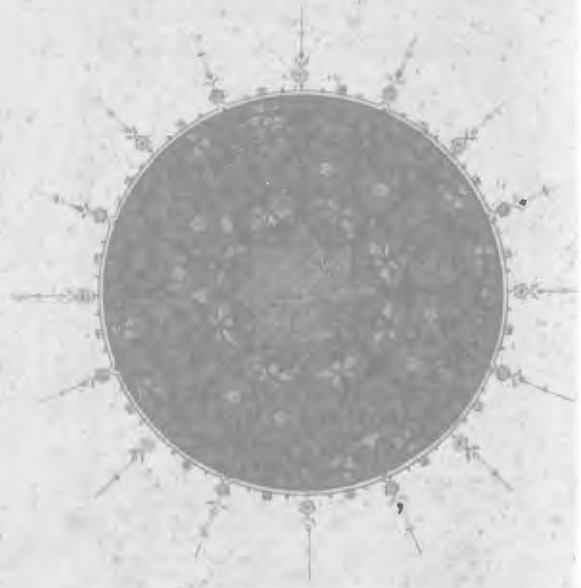
نسخه 140 MS. Ouseley کتابخانه بادلیان آکسفورد

کتابت ۸۶۵ ق

خط عمر حیات
p. 90

[V]

[V]

کرد که سر ظلمت نشستم بر کز
 کرد که از چهره زلفت بر کز
 باین سبب نویدیم از کرم
 زان روی کی را و کفتم بر کز

و ایضا

با تو بجز ابات اگر گویم راز
 به زانکه مجاب کنم بی تو نماز

لنی اول دای آخ ز طمان سه تو
خواسته تو مرا بسوز و خوانی نواز

و ایضا

ما بتوانی طعنه زن پستان را
از دست بهل تو خیل و پستان را
کز زانک ز بحر خویش خوانی سود
یک خطه من ز دست پستان را

و ایضا

ما بتوانی رنج به کردان کس را
بر آتش خشم خویش نشان کس را